

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Jana Kratochvíla a Tomáše Rychlého ve věci žalobkyně: **V. M.**, zastoupena Mgr. Pavolem Kehlem, advokátem se sídlem Panská 6, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2024, čj. OAM-28/ZA-ZA15-ZA20-2024, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2025, čj. 16 Az 21/2024-50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 6. 2024 zastavil řízení o opakované žádosti o mezinárodní ochranu podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Shledal ji nepřípustnou ve smyslu § 10a odst. 1 písm. e) téhož zákona, neboť žalobkyně neuvedla novou azylově relevantní skutečnost, která by jí objektivně nebyla známa již v době řízení o její první žádosti. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji svým rozsudkem ze dne 27. 2. 2025 zamítl.

[2] Městský soud se ztotožnil s žalovaným, že nejsou splněny podmínky pro opětovné meritorní posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Tvrzení o hrozbě pronásledování v Bělorusku z důvodu komentářů na sociální síti z let 2020 a 2021 mohla žalobkyně uvést již v rámci prvního řízení o mezinárodní ochraně (žádost podala v prosinci 2020, žalovaný rozhodl v únoru 2022). Její vysvětlení, že tak neučinila z důvodu, že byla ve stresu, vše zapoměla a nepovažovala to za důležité, vyhodnotil městský soud jako nevěrohodné. První řízení o mezinárodní ochraně trvalo déle než rok a žalobkyně měla několik příležitostí svá tvrzení uvést (včetně řízení před správními soudy). Své příspěvky na sociálních sítích navíc nijak nedoložila. V Bělorusku nebyla podle svých tvrzení ani politicky aktivní. Navíc

žalobkyní tvrzenému zásahu do mobilního telefonu při návratu do vlasti lze předejít výměnou telefonu, odstraněním přístupu do sociálních sítí či smazáním příspěvků.

[3] Městský soud současně nezjistil, že by v Bělorusku došlo v době od rozhodnutí o první žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2022 k významné změně okolností. V Bělorusku sice panuje špatná situace, opozice je perzekvována a lidská práva jsou setrvale porušována. Nejde však o takový posun, který by svědčil o hrozbě pronásledování nebo vážné újmy. Zprávy o zemi původu, které žalovaný shromáždil, považoval městský soud za dostatečné.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností. Namítla, že 1) *v Bělorusku jí brozí nelidské zacházení a trest odnětí svobody*, jelikož tam v posledních třech letech dochází k rozsáhlým represím v návaznosti na prezidentské volby; 2) městský soud porušil § 34 soudního řádu správního, neboť *s jejím manželem* (s nímž stěžovatelka uzavřela sňatek v lednu 2024, tedy před vydáním napadeného správního rozhodnutí) *nejednal jako s osobou zúčastněnou na řízení*, a tudíž mu neumožnil výkon jeho procesních práv; 3) žalovaný ani městský soud se *nevypořádali se skutečností, že žalobkyně je provdána za státního příslušníka Ukrajiny* (tj. pro Bělorusko nepřátelské země); 4) rozhodnutí městského soudu a žalovaného jsou *nepřezkoumatelná*.

[5] Ve svých navazujících podáních stěžovatelka dále upozornila, že jí bylo v Bělorusku doručeno předvolání, což považuje za perzekuci běloruských orgánů. Rovněž předložila rozsudek ve věci jejího bratra, z něhož má být zjevné, že byl v Bělorusku odsouzen na základě informací z jeho mobilního telefonu, v němž se měl nevybíravě vyjádřit k osobě prezidenta Běloruska.

[6] Žalovaný navrhl odmítnout kasační stížnost pro nepřijatelnost, eventuálně ji zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

III.A Přípustnost námitek a skutkových novot

[7] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že námitka, podle níž se městský soud a žalovaný nevypořádali se skutečností, že žalobkyně je provdána za státního příslušníka Ukrajiny (tj. námitka č. 3 uvedená výše v bodě [4] tohoto rozsudku), není přípustná podle § 104 odst. 4 soudního řádu správního. Stěžovatelka tuto námitku neuplatnila v žalobě, ačkoli tak učinit mohla. Sama totiž v kasační stížnosti připouští, že své manželství uzavřela již před vydáním rozhodnutí žalovaného.

[8] Rovněž poukazy na obdržené předvolání a rozsudek ve věci jejího bratra stěžovatelka uvedla až v řízení o kasační stížnosti, tedy poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí městského soudu. K takovým (novým) skutečnostem nicméně Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 5 soudního řádu správního nemůže přihlížet. Zároveň dle Nejvyššího správního soudu nejde o tak zásadní informace, které by vyžadovaly výjimečně prolomit

pokračování

aplikovatelnost § 109 odst. 5 soudního řádu správního (a contrario náleží Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3997/19 ze dne 19. 5. 2020, bod 62). Týkají se totiž primárně bratra stěžovatelky. Pokud jde o předvolání stěžovatelky, tak stěžovatelka nijak blíže nespecifikuje, čeho by se mělo týkat a vůbec k jakému orgánu v Bělorusku byla předvolána. Za předpokladu, že stěžovatelka bude považovat tyto jí nově uvedené skutečnosti za azylově relevantní, může je případně uplatnit v rámci nové žádosti o mezinárodní ochranu (úspěšnost takové další opakované žádosti nicméně Nejvyšší správní soud v žádném případě nepředjímá).

III.B Přijatelnost kasační stížnosti

[9] Nejvyšší správní soud se dále zabýval tím, zda je kasační stížnost přijatelná. Podle § 104a odst. 1 soudního řádu správního totiž platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[10] Žádný z těchto případů není dán. Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[11] K otázce přípustnosti opakované žádosti o mezinárodní ochranu a podmínkám jejího věcného projednání existuje ustálená judikatura. Z ní plyne, že pro přípustnost opakovaných žádostí je třeba, aby v konkrétním případě existovaly „nové skutečnosti nebo zjištění“, které musí mít určitou přidanou hodnotu a kvalitu oproti předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Smyslem je na jedné straně umožnit nové posouzení v případech, kdy nové skutečnosti nebo zjištění mohou vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na druhé straně zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí (rozsudky NSS ze dne 11. 6. 2009, čj. 9 Azs 5/2009-65, či ze dne 27. 3. 2020, čj. 5 Azs 325/2019-16, č. 4012/2020 Sb. NSS). Institut opakované žádosti tudíž neslouží k doplňování předchozí žádosti ani ke zhojení nevyužití opravných prostředků proti meritornímu přezkoumání. Věcné projednání opakované žádosti je výjimkou, „*kterou je třeba vykládat restriktivně tak, aby byl respektován jeden ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, a sice princip právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté*“ (rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2009, čj. 9 Azs 5/2009-65).

[12] Stejně tak judikatura vymezila kritéria přezkoumatelnosti soudních a správních rozhodnutí (k soudním rozhodnutím např. rozsudky NSS ze dne 1. 6. 2005, čj. 2 Azs 391/2004-62, ze dne 21. 8. 2008, čj. 7 As 28/2008-76, ze dne 21. 5. 2015, čj. 7 Afs 69/2015-45; ke správním rozhodnutím např. rozsudky NSS ze dne 16. 6. 2006, čj. 4 As 58/2005-65, či ze dne 19. 12. 2008, čj. 8 Afs 66/2008-71). Rozhodnutí o zastavení azylového řízení pro nepřípustnost opakované žádosti musí konkrétně obsahovat odůvodnění, že „*1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti,*

a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany“ (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 6. 3. 2012, čj. 3 Azs 6/2011-96).

[13] Rovněž povinnost správního orgánu při posuzování splnění podmínek přípustnosti opakované žádosti již byla v judikatuře řešena (např. citovaný rozsudek čj. 3 Azs 6/2011-96). Ve vztahu ke stěžovatelkou poukazované změně v zemi původu lze uvést, že ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu musí být zohledňována taková změna, která je natolik podstatná a intenzivní, že by mohla svědčit o reálném nebezpečí újmy, či pronásledování relevantnímu z pohledu mezinárodní ochrany (rozsudek NSS ze dne 21. 5. 2008, čj. 2 Azs 48/2007-71). U hodnocení informací o zemi původu přitom judikatura správních soudů zdůrazňuje požadavek na jejich věrohodnost, objektivnost, přesnost a aktuálnost (např. rozsudky NSS ze dne 31. 7. 2008, čj. 5 Azs 55/2008-71, či ze dne 4. 2. 2009, čj. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS).

[14] Současně platí, že nespokojenost žadatele se stavem dodržování práv či původ žadatele ze země s nedemokratickým či autoritativním režimem nejsou samy o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (rozsudek NSS ze dne 21. 11. 2003, čj. 7 Azs 13/2003-40). Tento závěr Nejvyšší správní soud potvrdil rovněž ve vztahu k Bělorusku (rozsudek ze dne 16. 8. 2023, čj. 2 Azs 47/2023-19).

[15] Konečně, také ve vztahu k námitce o možném postavení manžela stěžovatelky jako osoby zúčastněné na řízení odkazuje Nejvyšší správní soud na svoji ustálenou judikaturu. Ta setrvale potvrzuje, že rodinného příslušníka žadatele o azyl nelze považovat za osobu zúčastněnou na řízení, neboť v takovém řízení nepřichází v úvahu možnost přímého dotčení jeho práv (usnesení NSS ze dne 15. 12. 2005, čj. 1 Azs 155/2004-47; z aktuální judikatury např. usnesení NSS ze dne 28. 11. 2024, čj. 3 Azs 170/2024-47, anebo ze dne 10. 3. 2025, čj. 8 Azs 258/2024-36).

[16] K řešení všech stěžovatelkou nastolených otázek tedy již existuje ustálená judikatura. Nejvyšší správní soud neshledal tuto judikaturu rozpornou. Rovněž necítí potřebu se od ní odchýlit. Nedospěl ani k závěru, že by se městský soud v napadeném rozsudku dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Rozhodnutí žalovaného a městského soudu má oporu ve správním a soudním spise a reflektuje závěry citované judikatury. Informace o zemi původu, z nich žalovaný a městský soud vyšly, svojí podrobností a zaměřením odpovídají důvodům, pro které stěžovatelka podala žádost o mezinárodní ochranu. Jsou rovněž dostatečně aktuální. Ačkoli v Bělorusku panuje nepříznivá situace, nedošlo k takovému posunu, který by pro stěžovatelku znamenal novou hrozbu pronásledování nebo vážné újmy.

[17] Nejvyšší správní soud především ve shodě s městským soudem a žalovaným zdůrazňuje, že stěžovatelka nijak nedoložila, že na sociálních sítích publikovala jí zmiňované protivládní komentáře (naopak uvedla, že je „nemůže najít“). V předcházejícím řízení (o první žádosti, ani v navazujícím soudním řízení) navíc tyto skutečnosti ani netvrdila, ačkoli tak učinit mohla (komentáře časově předcházely rozhodnutí žalovaného); naopak výslovně sdělila, že není politicky aktivní a o politiku se nezajímá. Konečně, jak již přílehavě vysvětlil žalovaný a městský soud, jelikož je stěžovatelkou zmiňovaný účet anonymní, lze ji

pokračování

uváděnému riziku při vstupu do Běloruska (lustraci ze strany tamních orgánů) předejít, například smazáním inkriminovaných komentářů či využitím jiného telefonu.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] S ohledem na výše uvedené důvody Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a odst. 1 soudního řádu správního odmítl pro nepřijatelnost.

[19] Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval o návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Ve věci samé rozhodl bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí.

[20] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 soudního řádu správního (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, či usnesení ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28). Stěžovatelka nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly. Proto mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 29. července 2025

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu